

затримку реакції. Водій це частина екіпажу, і злагоджена роботи суттєво підвищує безпечність керування.

Навчальні елементи:

- чіткі протоколи команд між членами екіпажу (без деталей тактики);
- відпрацювання стандартних процедур взаємодії;
- тренування взаємної підтримки у стресових ситуаціях.

Методика №6. Оперативна технічна підготовка водія. Водій повинен уміти:

- оцінити технічний стан машини перед виходом;
- розпізнати критичні ознаки несправності;
- виконати елементарні заходи для продовження руху;
- безпечно діяти у разі раптової зупинки або відмови систем.

Методи навчання:

- тренування на макетах;
- короткі цикли технічних вправ;
- ситуаційні уроки «раптової поломки».

Висновок: Сучасні методики підготовки мобілізованих водіїв до водіння бойових машин мають ґрунтуватись на реалістичності, безпеці, стрес-адаптації, максимальній повторюваності, психофізичній готовності, командній роботі.

Поєднання цих підходів дозволяє сформувати водія, здатного діяти впевнено, зібрано та ефективно в екстремальних умовах сучасної війни.

УДК 629.362

Сахневич Б.В., кандидат економічних наук, Київський інститут Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК З ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Сьогодні ми розглянемо одне з ключових питань підготовки військовослужбовців — формування початкових навичок водіння бойових машин в екстремальних умовах. Від якісної підготовки водія залежить не лише збереження техніки, але й життя особового складу та успіх бойових дій. Саме тому питання створення ефективної системи навчання молодих механіків-водіїв є актуальним і вимагає чітких методичних підходів.

1. Значення та особливості водіння в екстремальних умовах

Екстремальні умови — це ситуації, що виходять за межі стандартної експлуатації техніки. До них належать:

- складні погодні явища (злива, сніг, туман, ожеледиця);
- бездоріжжя, пересічена місцевість, заболочені ділянки;
- рух уночі та з обмеженою видимістю;
- вогневий вплив противника;
- технічні відмови під час руху.

В таких умовах бойова машина поводить інакше, ніж на рівній дорозі: змінюється керуваність, збільшується гальмівний шлях, зростає ризик перекидання та застрягання. Тому майбутній водій повинен навчитися діяти впевнено, швидко та безпомилково.

2. Основні принципи навчання початкового водіння

Формування навичок відбувається поетапно та ґрунтується на таких принципах:

1. Поступовість і поетапність

Спочатку навчання проводиться в легких умовах — рівна місцевість, мінімальні перешкоди. Лише після засвоєння базових прийомів руху, маневрування та гальмування переходять до складніших завдань.

2. Модельність та тренажерна підготовка

Використання тренажерів дозволяє відпрацювати дії без ризику пошкодження техніки та створення небезпечних ситуацій. Це особливо важливо для початківців.

3. Повторюваність і відпрацювання автоматизму

Водій повинен довести основні дії до рівня стійкої навички, коли реакції стають майже автоматичними — особливо в умовах обмеженого часу на ухвалення рішення.

4. Реалістичність умов

Чим ближче тренування до реальних бойових умов, тим вищою буде готовність екіпажу. Рух уночі, подолання водних та інженерних перешкод, дії під час умовного вогневого впливу — усе це необхідно вводити в навчальний процес.

3. Психологічна та фізична підготовка

Екстремальні умови потребують від водія не лише технічних навичок, а й психологічної стійкості. Важливо формувати:

- здатність зберігати концентрацію;
- вміння діяти під стресом;
- швидке й правильне прийняття рішень.

Також значення має фізична підготовка водія: тривале керування важкою технікою потребує витривалості, сили та координації.

4. Технічні знання — основа впевнених дій

Майбутній механік-водій повинен добре знати:

- будову бойової машини;
- правила технічної експлуатації;
- типові несправності та способи їх усунення.

Умови бою часто не дозволяють чекати на технічну допомогу, тому самостійність водія у відновленні працездатності машини є критично важливою.

5. Організація практичних занять

Ефективна підготовка включає:

- рух на різних покриттях: ґрунт, пісок, схили, болотиста місцевість;
- відпрацювання екстрених дій: аварійне гальмування, ухилення від перешкод, рух із пошкодженим агрегатом;
- пересування у складі підрозділу: дотримання дистанції, взаємодія з командиром та екіпажем;
- орієнтування місцевістю вдень і вночі.

Заняття мають бути системними, з аналізом помилок та індивідуальними рекомендаціями кожному курсанту чи військовослужбовцю.

6. Підсумок

Формування початкових навичок водіння бойових машин в екстремальних умовах — це процес, який вимагає:

- чіткої методики навчання;
- поступового ускладнення умов;
- технічної та психологічної підготовки;
- злагодженої роботи інструктора і військовослужбовця.

Завдання: Спрямувати зусилля на якісне поєднання теорії, симуляторів та, головне, **практичного відпрацювання** на полігоні з максимальним наближенням до реальних бойових загроз.

Готовність: Лише водій, який має міцні, автоматизовані навички екстремального водіння, зможе ефективно виконувати бойові завдання та зберегти життя екіпажу та дорогоцінну техніку.

Лише комплексний підхід дозволить підготувати водія, здатного впевнено, безпечно і професійно виконувати завдання в умовах сучасного бою.